

การนำนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีไปสู่การปฏิบัติ ด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม

นายมนัส กำเนิดมณี

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

7 เมษายน 2553

โรงแรม เดอะ ทวิน ทาวเวอร์ กทม.

ประเด็นการนำเสนอ

บทบาท การกิจ

โครงสร้างองค์กร

ความท้าทายขององค์กร

นโยบายด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม

1

บทบาท การกิจ
กรมชลประทาน

หน้าที่ ความรับผิดชอบ

กรมชลประทาน

มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพ
ของกลุ่มน้ำให้เพียงพอ โดยการจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุก
ประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
ตลอดจนป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ

แผนยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

น้ำสมบูรณ์ สนับสนุนการผลิต เสริมสร้างคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจมั่นคง

พันธกิจ

1. พัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้สมดุล
2. บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ท่วมถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
3. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ
ทุกระดับอย่างบูรณาการ
4. ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ

1

การพัฒนาแหล่งน้ำ

2

การบริหารจัดการน้ำ

3

การป้องกัน
และบรรเทาภัย
อันเกิดจากน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์

แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

วิสัยทัศน์

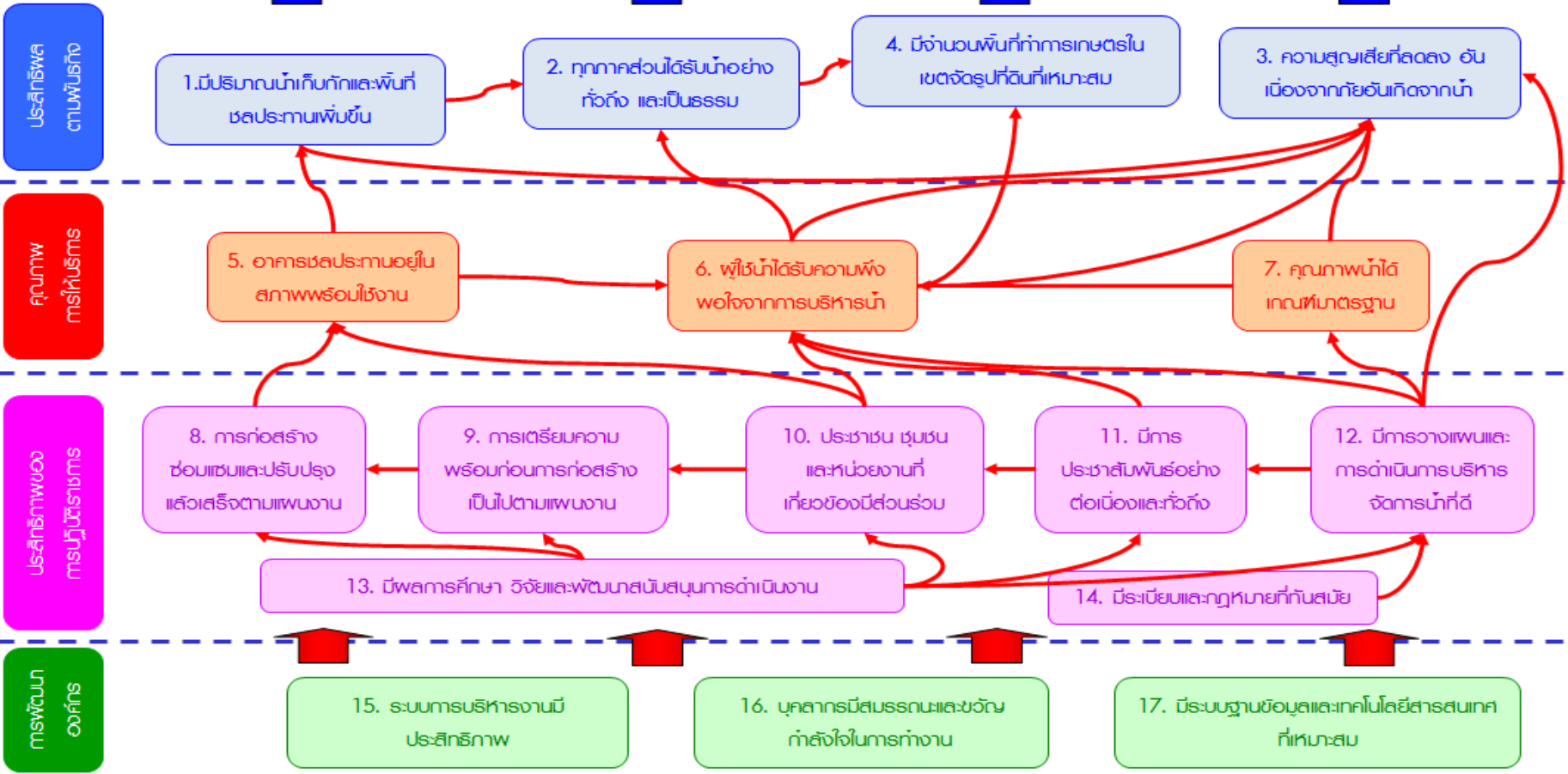
น้ำสมบูรณ์ สนับสนุนการผลิต เสริมสร้างคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจมั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1
การพัฒนาแหล่งน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2
การบริหารจัดการน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3
การป้องกันและบรรเทาภัยจากอันเกิดน้ำ

ค่านิยม

WATER for all น้ำเพื่อสรรพสิ่ง

W

ork hard

ทุ่มเทในการปฏิบัติงาน

A

ttitude

มีความคิดสร้างสรรค์

T

eamwork

เรียนรู้และทำงานร่วมกัน

E

thics

มีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

R

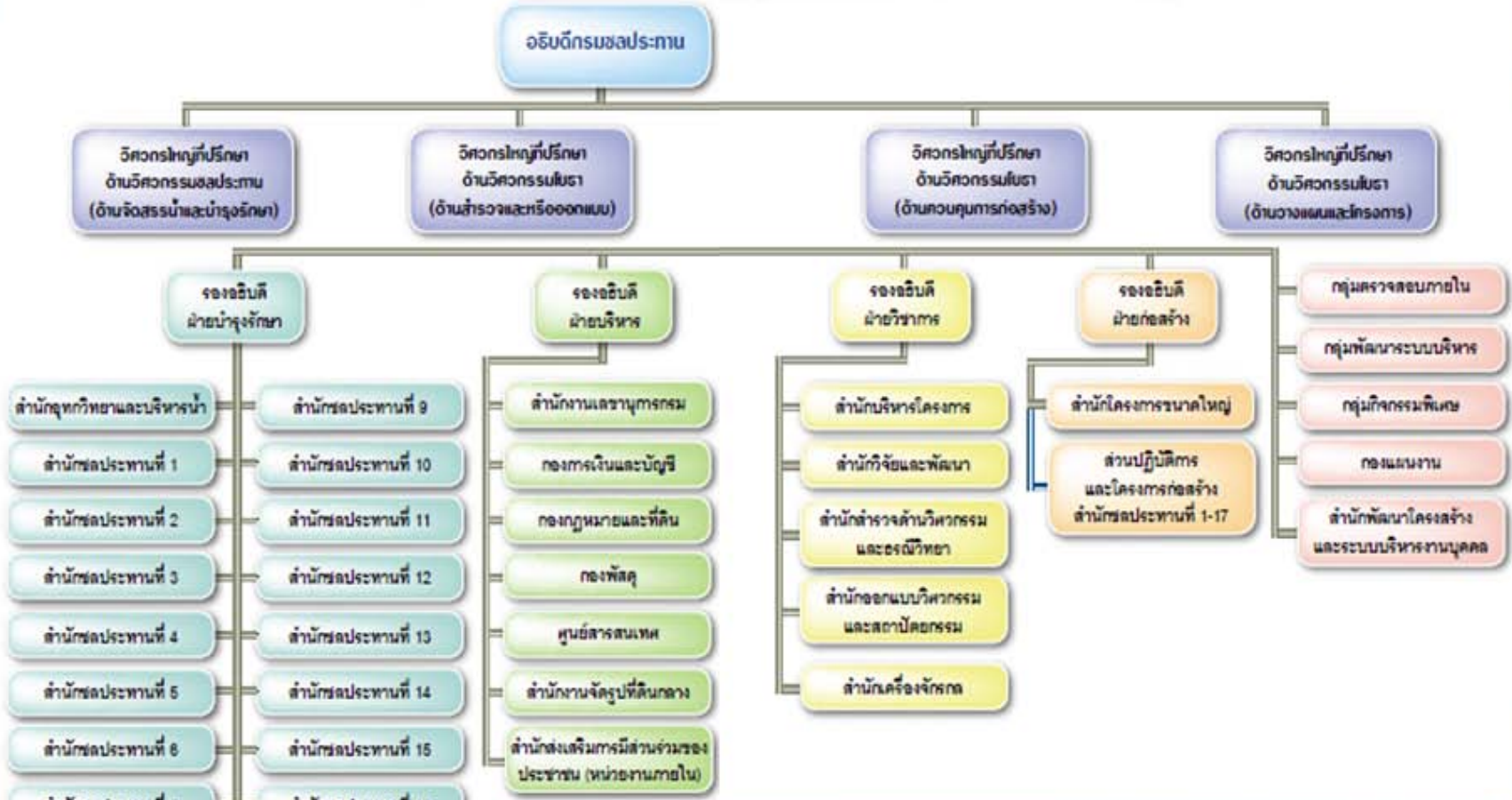
elationship

มีความผูกพันและสามัคคี

2

โครงสร้างองค์กร

โครงสร้างการบริหารงานของกรมชลประทาน

———— สายการบังคับบัญชา
 = = = = = สายการปฏิบัติงาน

หมายเหตุ

- * ผู้เชี่ยวชาญพิเศษระดับกรมชลประทาน
- ** ผู้เชี่ยวชาญพิเศษระดับสำนัก

ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมไฟฟ้า (ด้านระบบและโครงการ) (1)*	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผน) (4)*
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมชลประทาน (ด้านจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา) (8)*	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านสำรวจ) (2)*
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านควบคุมการก่อสร้าง) (10)**	ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ (1)**
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวิศวกรรมชลประทาน) (1)*	ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารและระบบนิเวศวิทยา (1)**
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านออกแบบและก่อสร้าง) (8)*	ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารและระบบงานโครงการ (1)**
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมชลประทาน (ด้านบริหารโครงการ) (1)*	ผู้เชี่ยวชาญด้านสำรวจและระบบวิศวกรรม (1)*
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมชลประทาน (ด้านวิศวกรรมชลประทาน) (1)*	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและพัฒนา (1)**
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมเครื่องกล (ด้านวิจัยและพัฒนา) (1)**	ผู้เชี่ยวชาญด้านงานระบบและระบบ (1)**
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผนและโครงการ) (1)*	ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารวิศวกรรมโยธา (1)**
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมเครื่องกล (ด้านวางแผนและโครงการ) (1)*	ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารวิศวกรรมโยธา (2)*

การจัดการความรู้
กรมชลประทาน

นายชลิต ดำรงศักดิ์
อธิบดีกรมชลประทาน

3

ความท้าทาย
ขององค์กร

ศักยภาพน้ำของประเทศไทย

ฝนเฉลี่ย 1,424 มม.
ปริมาณฝน 719,500 ล้าน ลบ.ม./ปี

ไหลลง คลอง ห้วย ลำธาร
213,500 ล้าน ลบ.ม./ปี

ระบบเก็บกักน้ำผิวดิน
78,860 ล้าน ลบ.ม.

*ปริมาณน้ำที่ควบคุมได้อย่างมั่นคง
เฉลี่ย 52,500 ล้าน ลบ.ม./ปี

พื้นที่ชลประทาน 28.14 ล้านไร่
*ปี 2552

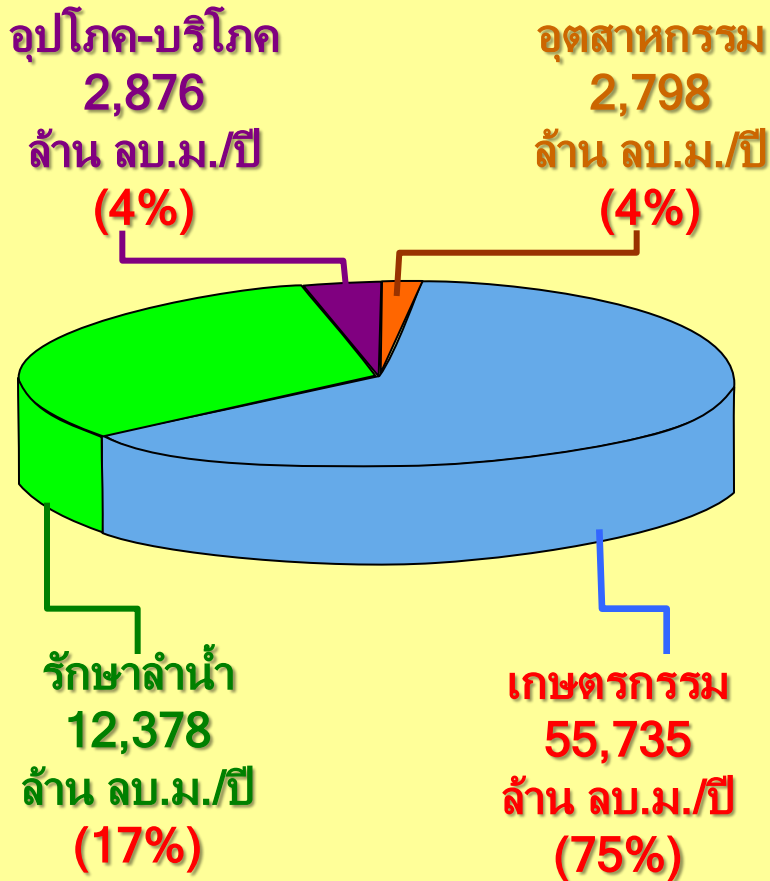
ปริมาณน้ำทำต่อประชากร
เฉลี่ย 3,400 ลบ.ม./คน/ปี

ระเหยและไหลซึมลงดิน
506,000 ล้าน ลบ.ม./ปี

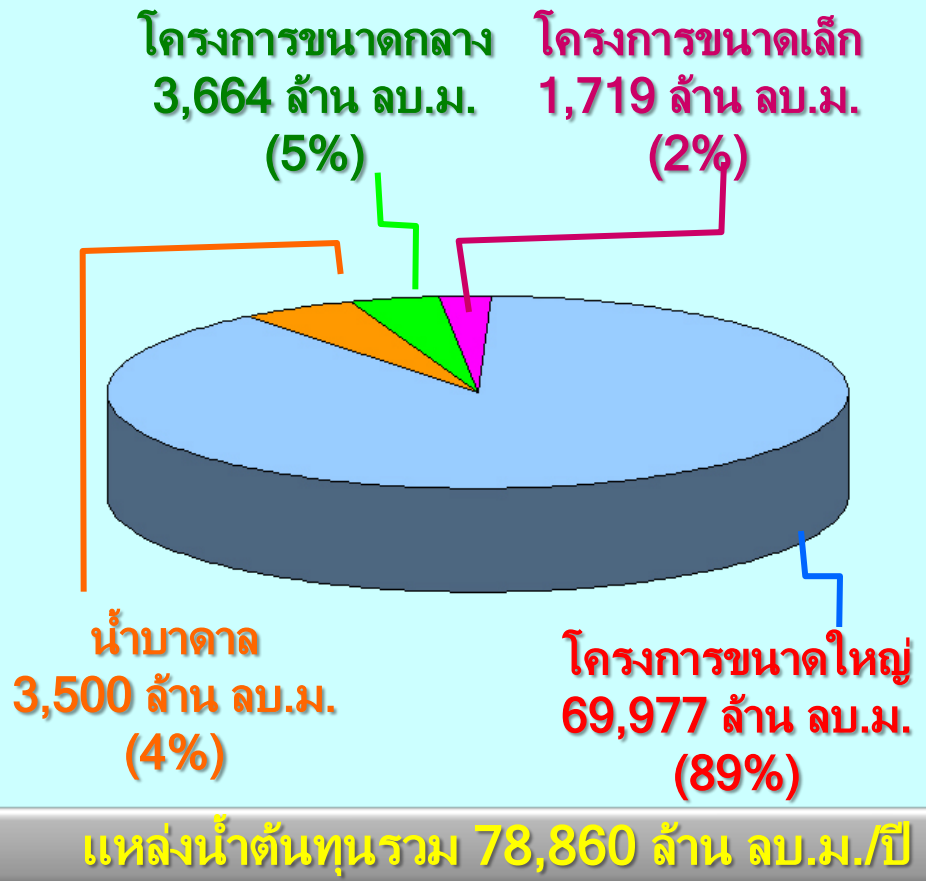
เหลือน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติและไหลลงทะเล
160,759 ล้าน ลบ.ม./ปี

การใช้น้ำในปัจจุบัน

ความต้องการใช้น้ำ

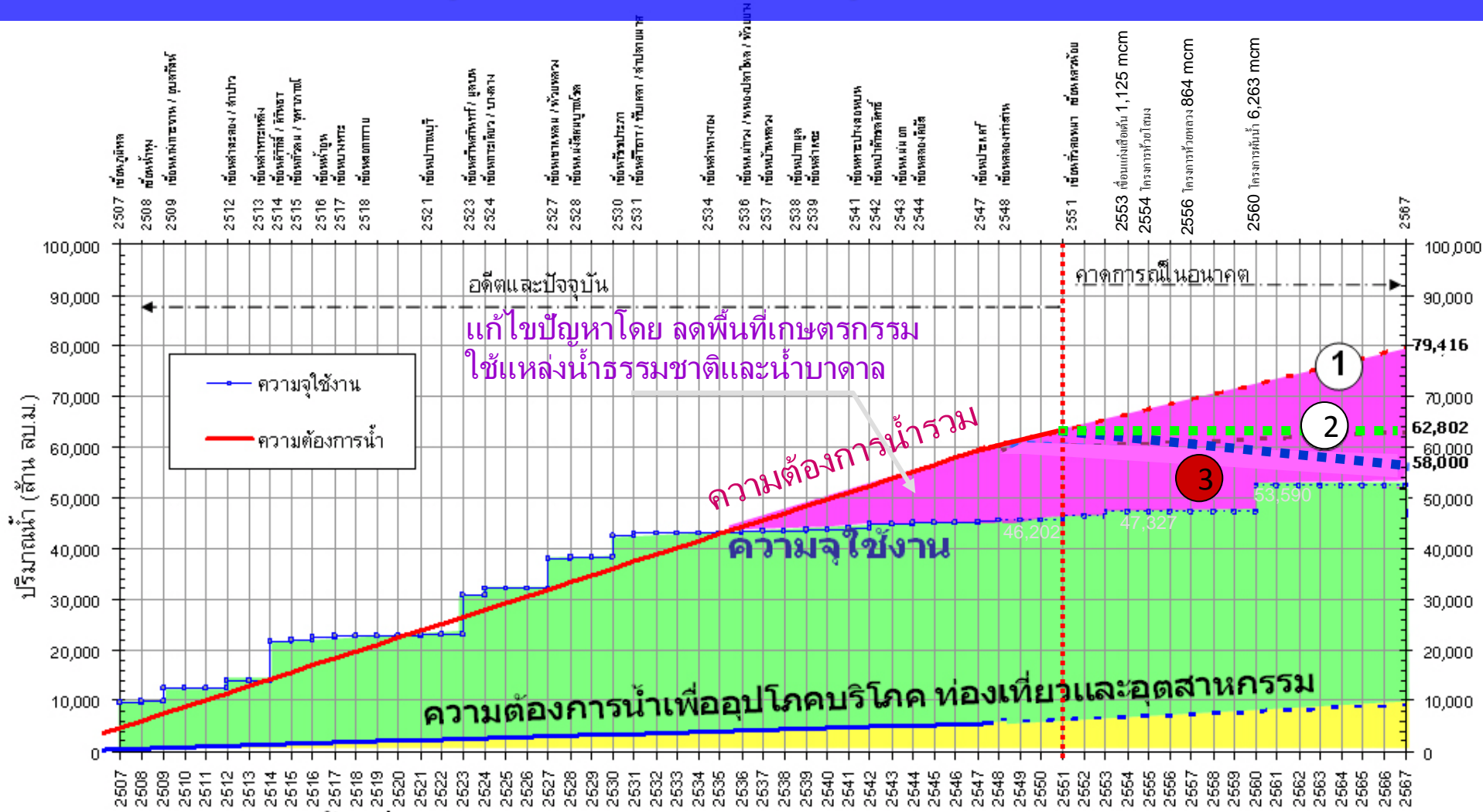
ปริมาณน้ำต้นทุน

ปริมาณน้ำที่ต้องการใช้
73,787 ล้าน ลบ.ม./ปี

ปริมาณน้ำที่ควบคุมได้อย่างมั่นคง
เฉลี่ย 52,500 ล้าน ลบ.ม./ปี

สมดุลน้ำ อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต

- 1 ขยายพื้นที่ชลประทานเป็น 60 ล้านไร่
- 2 พื้นที่ชลประทานเท่าปัจจุบัน เพิ่มเฉพาะความต้องการน้ำอุปโภคบริโภค ท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม
- 3 กรณีที่ 2 + เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ 10%

ความท้าทายขององค์กร

- ไทยมีพื้นที่ทำการเกษตรพื้นใหญ่ อันดับ 8 ของโลก
- ไทยส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร อันดับที่ 13 ของโลก (ปี 2550)
- ไทยส่งออกอันดับ 1 ของโลก ได้แก่ ข้าว ยางพารา น้ำตาล ไข่ไก่ มันสำปะหลัง กุ้ง สัปรดกระป๋อง และปลากระป๋อง
- ไทยผลิตข้าวอันดับที่ 6 ของโลก ส่งออกอันดับ 1 ของโลก (ส่งออก ประมาณ 10 ล้านตัน)
- ไทยส่งน้ำออกประมาณ 40,000 – 50,000 ล้าน ลบ.ม.
- ไทยส่งสินค้าเกษตรออกนอกประเทศ นั่นคือการส่งน้ำไปด้วย เรียกว่า “Virtual Water”

ความท้าทายขององค์กร

- ยุทธศาสตร์ “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ต้องการน้ำเท่าไร ???
- พื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทาน เปลี่ยนไปทำอย่างอื่น...
- ผลกระทบจากสภาวะโลกร้อน ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ
- ราคาข้าว มีราคาสูงขึ้น เกษตรกรทำนามากขึ้น (1 ครั้ง เป็น 3 ครั้งต่อปี)
- เทคโนโลยีการเกษตร ที่ทันสมัย เกษตรกรทำเกษตรได้เร็วขึ้น

ความท้าทายขององค์กร

- ปัญหาของโลกในอนาคต มี 3 เรื่อง คือ น้ำ อาหารและพลังงาน
- จากรายงาน “Water in a Changing World” ระบุว่าในปี 2030 (20 ปีนับจากนี้) ประชาชนครึ่งโลกจะมีชีวิตอยู่ด้วยการขาดแคลนน้ำอย่างยิ่ง
- ประชากรโลกเพิ่มจาก 6.6 พันล้านคน เป็น 9.1 พันล้านคน ก่อนปี 2050
- Biofuels 1 ลิตร ใช้น้ำ 2,500 ลิตร
- ผลิตน้ำจืดจากน้ำทะเล ราคาแพงกว่า 8 เท่า จากน้ำพิวดิน

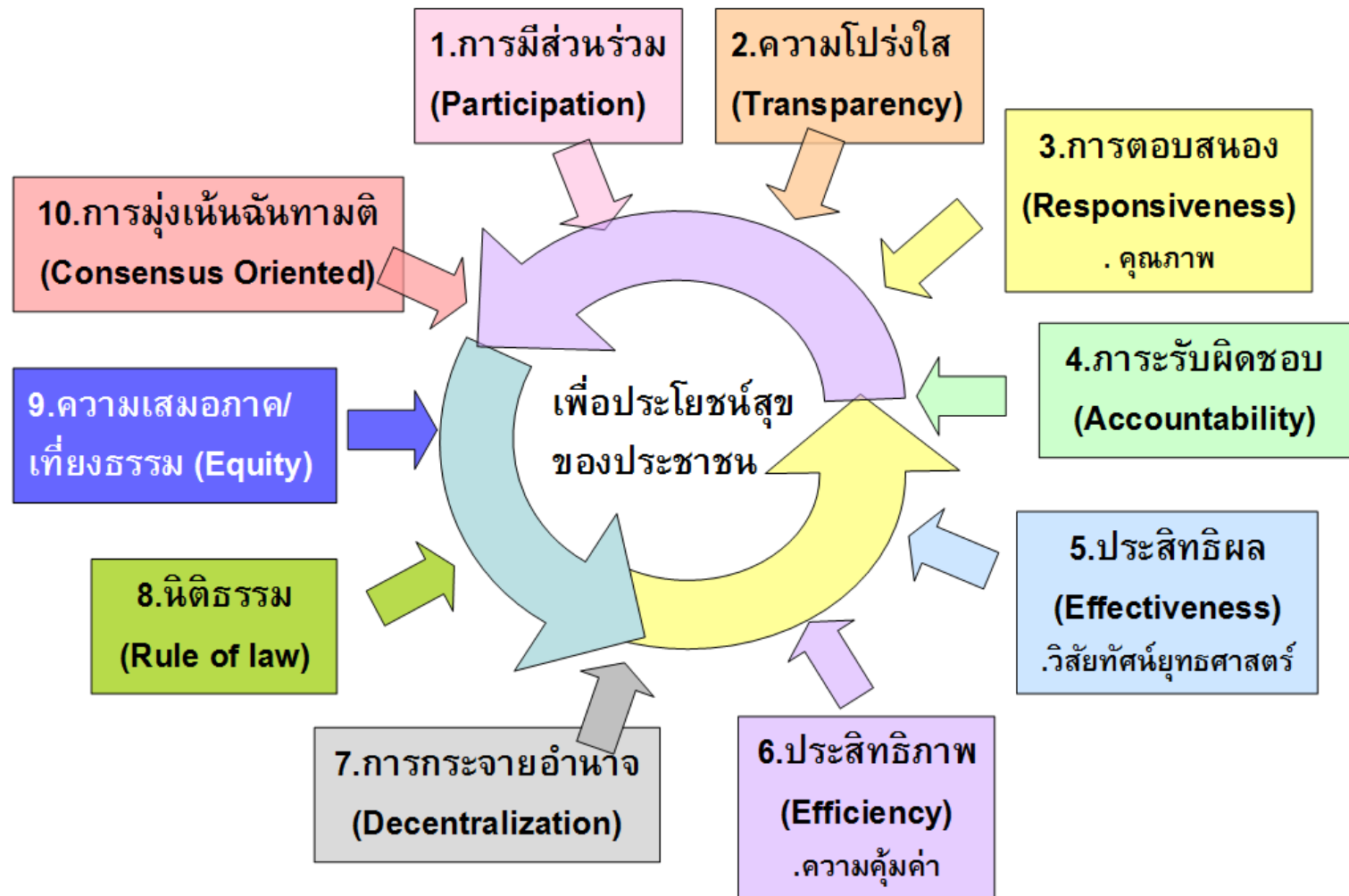
ความท้าทายขององค์กร

- “น้ำ” สำคัญกว่า “น้ำมัน”
มนุษย์ใช้ พลังงานอื่นทดแทน
น้ำมันได้ แต่ไม่มีสิ่งใดในโลก
ทดแทน “น้ำ” ได้

4

นโยบายด้านรัฐ
สังคมและสิ่งแวดล้อม

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

นโยบายด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม

นโยบายหลัก

- มุ่งมั่นดำเนินงานด้านการชลประทาน ภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยคำนึงถึง สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความ เป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

แนวทางการปฏิบัติ
ด้านรัฐ

แนวทางปฏิบัติด้านรัฐ

ดำเนินงานตามกฎหมาย

- พ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121
- พ.ร.บ. การชลประทานราษฎร์ พ.ศ. 2482
- พ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485
- พ.ร.บ. คั้นและคูน้ำ พ.ศ. 2505
- พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2517

แนวทางการปฏิบัติ
ด้านสังคม

แนวทางปฏิบัติด้านสังคม

- ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในงาน
ชลประทาน
 - จัดตั้งสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระยะการดำเนินงาน
 - จัดทำระเบียบกรมชลประทานว่าด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ.
 - ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

แนวทางปฏิบัติด้านสังคม

- ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในงาน
ชลประทาน (ต่อ)
 - พัฒนาศูนย์คลุกเคล้า เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม
 - จัดตั้งองค์กรพหุใช้น้ำชลประทาน
 - จัดให้มีอาสาสมัครชลประทาน
 - จัดตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนในการบริหารจัดการ
จัดการชลประทาน (คณะกรรมการ JMC)

แนวทางปฏิบัติด้านสังคม

- พัฒนาเครือข่ายเยาวชน
 - จัดทำโครงการยุวชลกรเรียนรู้งานชลประทาน
- มีช่องทางรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
 - 10 ช่องทางรับฟังความคิดเห็น
 - กระบวนการจัดการข้อร้องเรียน

ระยะการมีส่วนร่วม

ระยะที่ 1

กำหนด
โครงการ

ระยะที่ 2

ก่อนการ
ก่อสร้าง

ระยะที่ 3

ระหว่าง
การ
ก่อสร้าง

ระยะที่ 4

หลังการ
ก่อสร้าง

การพัฒนาแหล่งน้ำ

การบริหารจัดการน้ำ

รับฟังความคิดเห็นของประชาชน

กลไกการบริหารจัดการน้ำ

โครงการชลประทาน

(คณะกรรมการจัดการชลประทาน : JMC)

กลุ่มพื้นฐาน

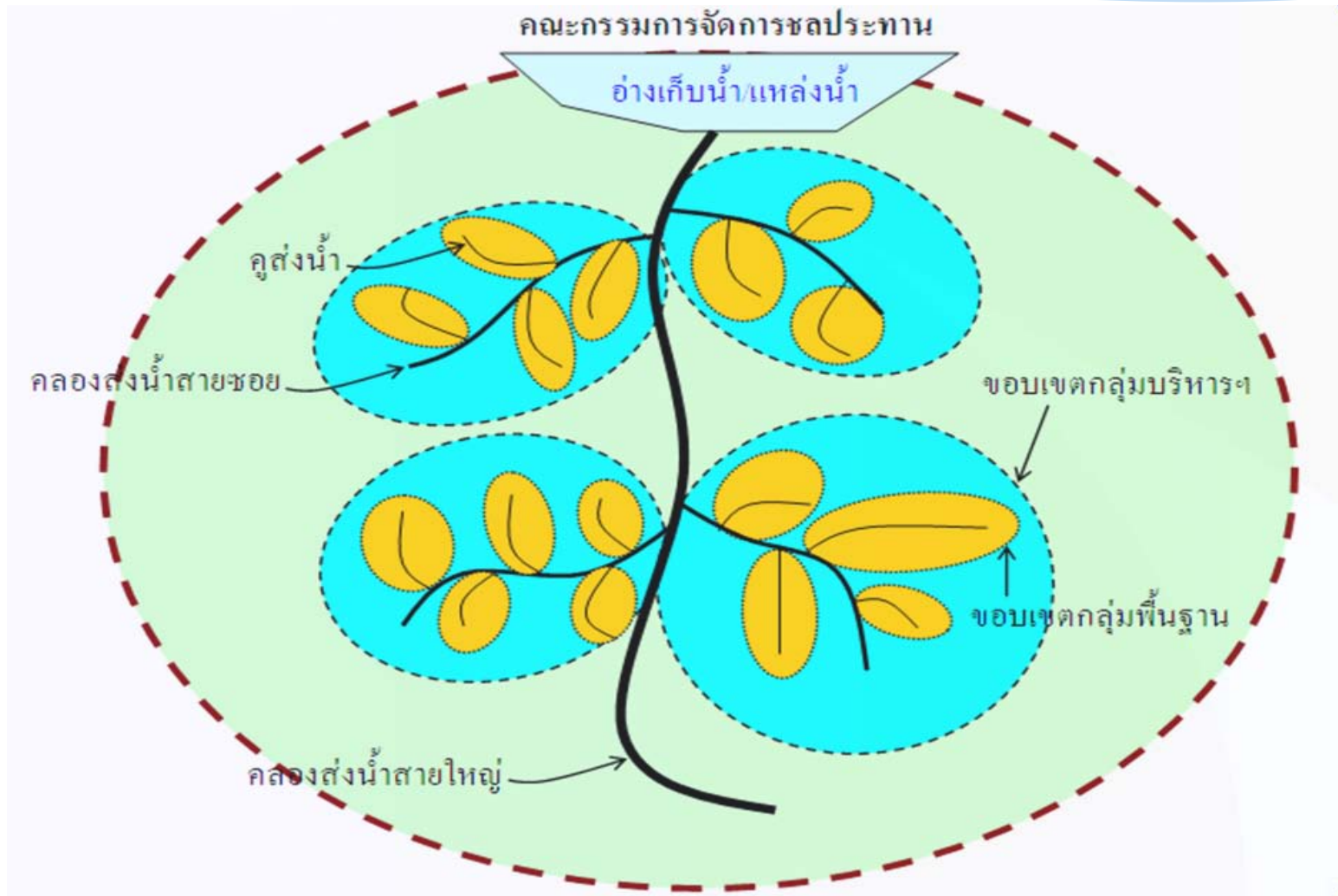

อาสาสมัครชลประทาน

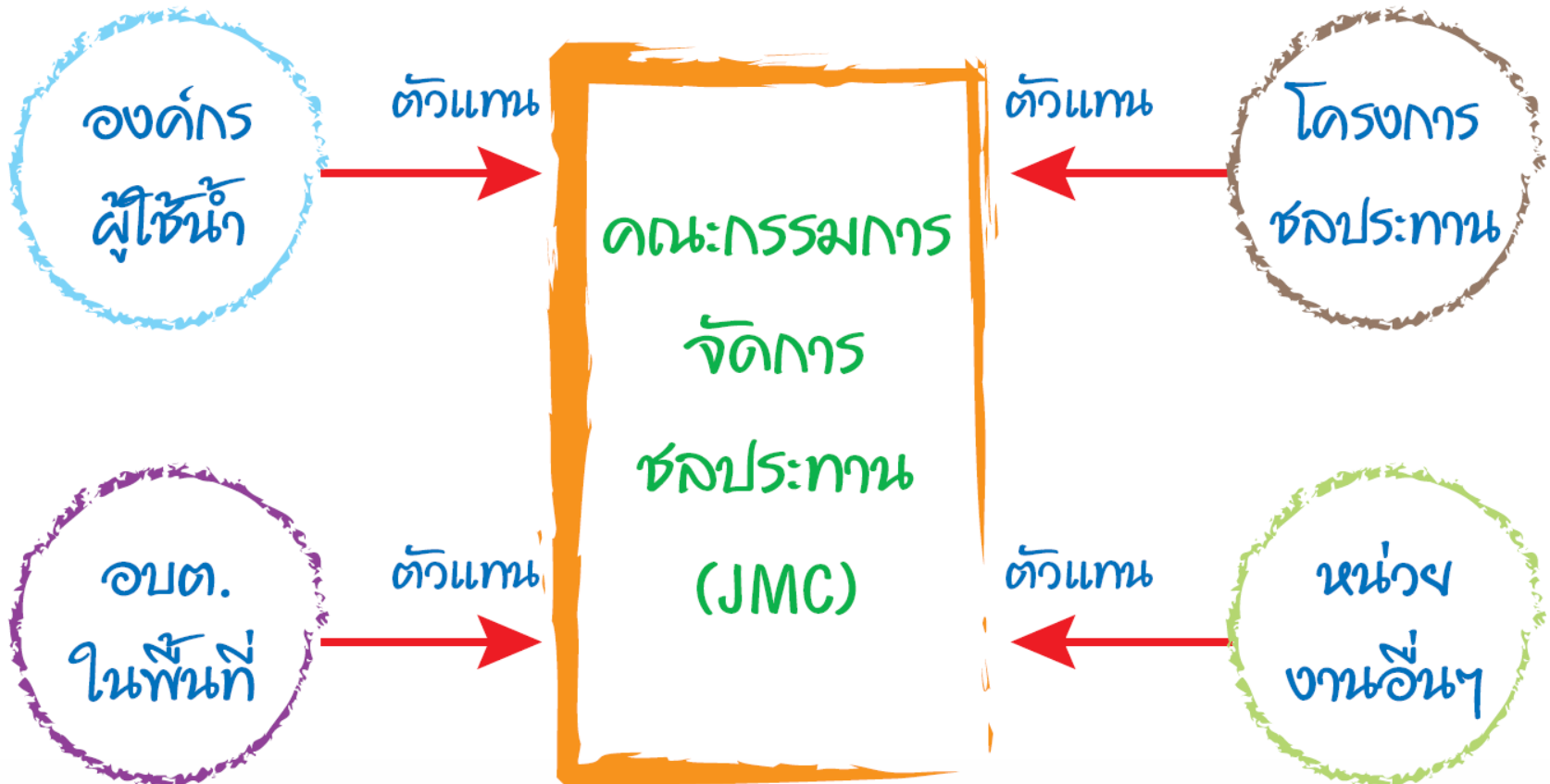
กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน

คณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC)

คณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC)

ประเภทองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน

กลุ่มผู้ใช้น้ำ
ชลประทาน
พื้นฐาน

กลุ่มบริหาร
การใช้น้ำ
ชลประทาน

สมาคมผู้ใช้น้ำ
ชลประทาน

สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ
ชลประทาน

กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ
ชลประทาน

ไม่เป็นนิติบุคคล

เป็นนิติบุคคล

ลำดับการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน

อาสาสมัครชลประทาน

อาสาสมัคร
ชลประทาน

ประสานงาน ประสานภูมิปัญญา
ด้วยจิตอาสา เพื่อพัฒนาชลประทาน

การมีส่วนร่วมขององค์กรพี่ใช้น้ำชลประทาน

ยุวชลกร เรียนรู้งานชลประทาน

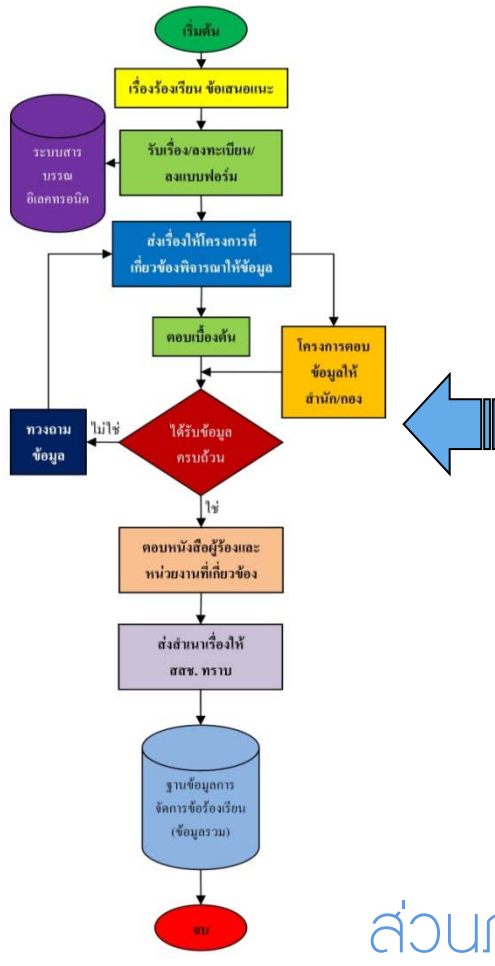
3000 สถานที่ทำงานมาอยู่หน้าทำงานระดับจังหวัด

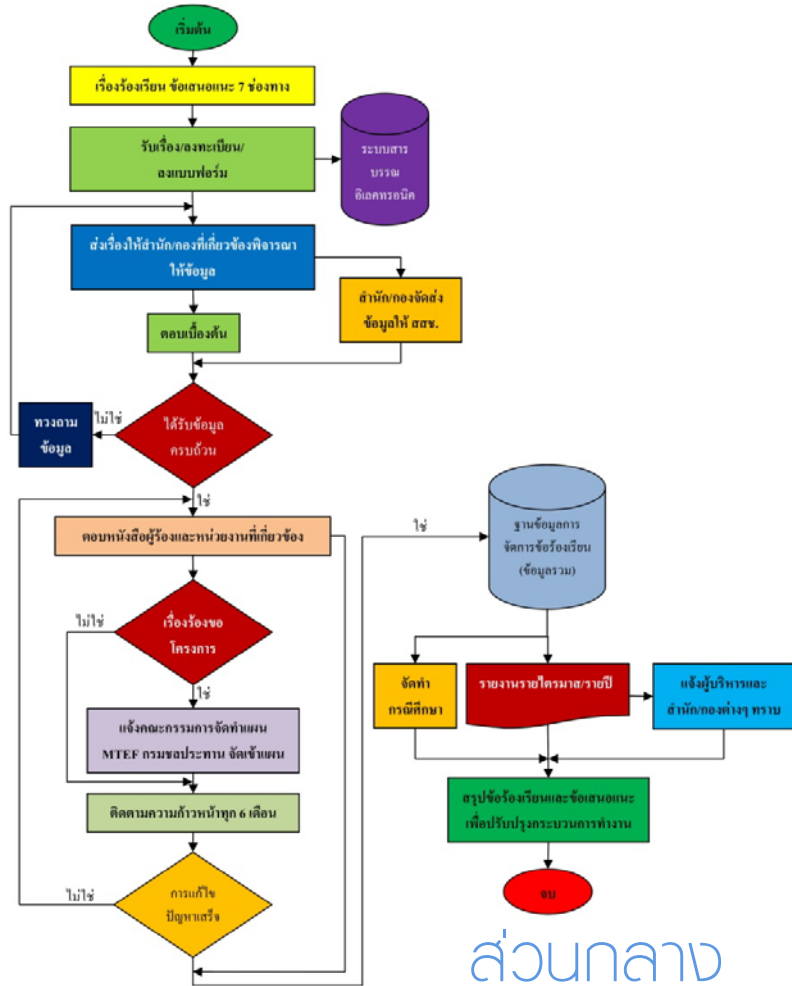
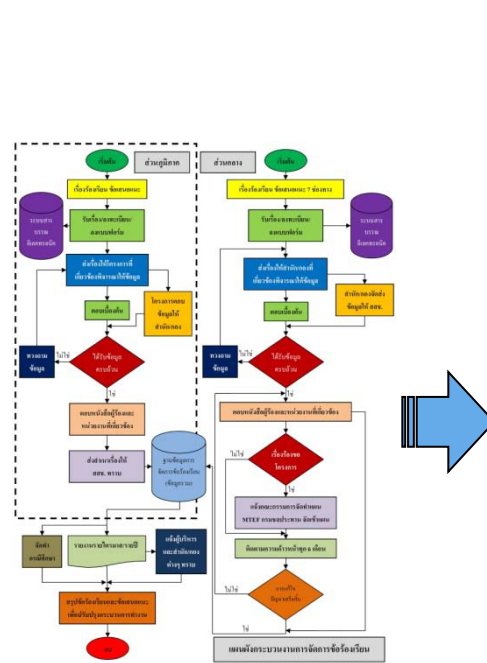
10 ช่องทาง การรับฟังและเรียนรู้

1. จดหมาย
2. ข่าวสารจากสื่อมวลชน
3. ตู้ ปณ.1460
4. โทรสาร
5. การติดต่อด้วยตนเอง
6. คลินิกเกษตรเคลื่อนที่
7. เวทีประชาคม
8. ศูนย์ความคิดเห็น
9. เว็บไซต์ เว็บไซต์บอร์ดและอีเมล
10. สายด่วนชลประทาน 1460

กระบวนการจัดการข้อร้องเรียน

ส่วนภูมิภาค

ส่วนกลาง

แนวทางการปฏิบัติ
ด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาแหล่งน้ำ

- ดำเนินงานด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่กฎหมายกำหนด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

การบริหารจัดการน้ำ

- ควบคุมคุณภาพน้ำชลประทานอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

Thank You !

www.rid.go.th

สายด่วน 1460 ชลประทาน บริการประชาชน